Hetedik évfolyam. 40. szám. Székely-Udvarhely, 1901. október 6.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Egész évre . . . . . 8 korona.
Fél évre . . . . . . 4 „
Negyed évre . . . 2 „
Külföldre egész évre 12 „
Papok-, tanitók-, gazdasági egyleti tagok- s közs. elöljáróknak egész évre 6 kor., a tanitó-egylet tagjainak, közs. és körjegyzőknek 5 kor.
— Egy példány ára 16 fillér. —
Megjelen hetenkint egyszer: vasárnap.

SZÉKELY-UDVARHELY

KÖZIGAZGATÁSI, KÖZGAZDASÁGI, KÖZMIVELŐDÉSI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP.

UDVARHELYVÁRMEGYE HIVATALOS LAPJA, AZ UDVARHELYVÁRMEGYEI KÖZSÉGI ÉS KÖRJEGYZŐK EGYLETE, AZ UDVARHELYMEGYEI ÁLTALÁNOS TANITÓ-EGYESÜLET ÉS AZ UDVARHELYMEGYEI GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

HIRDETÉSI DIJAK:
Hivatalos hirdetések 100 szóig minden szó 4 fillér, azonfelül 2 fillér, magánhirdetések □cm.-ként 6 fillér-, többszöri közlésnél 4 fillérért közöltetnek.
Nyilt-tér sora 1 kor. Hirdetés és nyilt-tér dija előre fizetendő.
Szerkesztőség és kiadóhivatal
BETEGH PÁL könyvkereskedése, könyvnyomtató és könyvkötő üzlete (Kossuth-utcza), hova minden e lapot érdeklő közlemények, előfizetések és hirdetések intézendők.
— Kéziratok nem adatnak vissza. —

Tisztelettel kérjük vidéki előfizetőinket, hogy **az illető postahivataloknál az előfizetések megujitása iránt lehetőleg gyorsan intézkedni sziveskedjenek,** nehogy a lap szétküldése fönnakadást szenvedjen.

Október 6.

Ha volt öröme a magyarnak, kijutott részére a fájdalomból is.

Ezeréves fennállásunk létideje alatt nemzetünket óriási veszteségek érték. Duló tatárjárás tette semmivé ezt a szép hazát, a füstölgő romokon ujjáépitette azt bölcs IV. Béla; alig pár századdal ezután a mohácsi vész következett. És megfogyva bár, de törve nem, ujból feltámadt nemzetünk. Szenvedtünk török rabigát. Két hosszu évszázadon keresztül ennek a népnek a hordái uralkodtak rajtunk. Kiállottuk.

Mindez mikor volt? Akkor, midőn a nép millói nélkülözték az észnek, a léleknek és a szivnek müveltségét. Akkor, midőn a nyers erö dominált és az erre épitett vak erösszak barbárrá tette az embereket. Akkor még nem válogattak az emberekben. Abban az időben ezrek élete függött koczkán egy meggondolatlan despota szavára. Azon elv, hogy egy nemzet létalapját az biztosithatja csak, ha a nemzetgazdasági szempontoknak minden oldalról elég lesz téve, akkor még embryóban volt.

S mit láttunk a XIX. század közepén, a felvilágosultság korában? Azt, hogy egy nemzetet csak azért, mivel őseinek vérén biztositott jogait, szabadságát, önállóságát védelmezte, letiport, rablánczokba vert a durva erőszak.

Kik idézték ezt elö? Az osztrák kamarilla ármánykodása, amely felkeltette a nemzetiségek féktelen gyülölködését, hogy a magyart a belellenségek tegyék semmivé. És a mikor a szabadságharcz fél istenei elbántak a hálátlan horvát, az alattomos szerb, a vérszomjas rácz és oláh szabadságot védelmezni kötelességüknek ismerték, golyó és bitó végzett velük! . . .

Ime a müvelt nyugat ide sülyedt; az áldásos kultura eszközei átokká váltak! . . .

És hányan pusztultak el Kufstein sziklakazamatáiban!? Hányat ölt meg a hösök közül az önkéntes számkivetés szomoru rabsága!? . . .

Ötvenhárom év zajlott le azóta az idők mérhetlen tengerén. A sebek behegedtek valahogyan, de a rémek ma is kisértenek. Az emlékezet nemtője ápolja azt a lángot, amelyet a honfiui kegyelet a szivekben meggyujtott s valahányszor eljö október hatodika, magasra fellobog ez a láng és sziveinkben szent borzalom támad . . . Apáink emlékezetében frissen él még a megaláztatás szégyenérzete! És habár elleneink elismerték az ösök hösi tetteinek jogosultságát, bosszuálló oláh csöcselékkel, akkor ránk uszitotta saját zsoldosait.

A gyáva népség egymás után veretett le. Nem birtak velünk. Segélyt kértek. Szövetkezett velük az orosz, melynek tulereje előtt végre tarthatatlan lett a helyzet.

Mi következett ezután? Az, a mi a leggyávább cselekmény a világon. Mint a mikor a puszták oroszlánját ketreczbe zárják s a védtelen állatot vasrácsok mögül sütögetik izzó vasakkal, vagy a mikor a megkötözött embert verik halálra. Hős tábornokainkkal is igy bántak el. Börtönre vetették s mert szerették azt a földet, a melyen bölcsöjük ringott, mert lelkesedtek azért a szent fogalomért, a melynek neve: Szabadság, és mivel a szentelt földet, a korlátók sohasem lesznek megelégedve, mert szent törekvéseik hajótörést szenvedtek! . . .

Megnyugosznak ugyan, mert látták, hogy a mit cselekedett a barbár erőszak, azt egy angyali lény, Erzsébet boldogult királynénk nemes, jó szive, Deák Ferencz és gróf Andrássy Gyula államférfiu bölcsesége feledtetni, enyhiteni törekedtek, mert Magyarország ismét szabad lett! . . .

Mi, a félistenek utódai, a kiknek kard helyett az eke, szurony helyett a toll, ágyu helyett a gépek hasznos munkája jutott örökül, nekünk sohasem lehet leróni azt a hálát, amelylyel nekik tartozunk! Mert ők mutatták meg nekünk az utat oda, ahol az ösi erények forrásából a hazaszeretet szent lelkesedése fakad! Megmutatták tetteikkel, amelyeknek minden egyes ténye aranybetükkel van feljegyezve a világtörténet lapjain, azokkal a tettekkel, a melyeknek véghezvitelénél feláldozták ennen vérüket . . .

Az országgyülési képviselőválasztások vármegyénkben minden nagyobb baj nélkül lejártak.

E hó 2-án az o l á h f a l v i választókerületben D a n i e l Gábor volt képviselőházi alelnököt és a Lipót-rend középkeresztesét; az u d v a r h e l y i választókerületben pedig e hó 3-án — mikor a város és a más két kerület is választott — U g r o n János eddigi szabadelvü párti képviselőt e g y h a n g u l a g választották meg.

Székely-Udvarhely városban szintén meglepő rendben történt meg a választás. L á s z l ó Mihály dr, eddigi szabadelvü-párti képviselővel a Kossuth-párti É l e s Henrik birkózott. Azonban elenyészően csekély szavazatot nyert a népszerü László dr mellett, a ki 236 szótöbbséggel jövőre is városunk képviselője lett.

Az összes kerületek között S z é k e l y-K e r e s z t u r o n volt jelentékeny küzdelem. Itt B e d ő Albert szabadelvü-pártival S z a k á t s Péter székely kamarai titkár, Kossuth párti jelölt vette fel a harczot „késhegyig" s tekintélyes számu szavazatot is nyert. Bedő 855 szavazatával szemben Szakáts 788 szavazatot kapott s igy Bedő 67 szavazattöbbséggel lett a székelykereszturi kerület képviselője.

A h o m o r ó d o k l á n d i választókerületben a legmesszebbmenő kortes-fogások sem tudták H e l t a i Ferencz dr eddigi szabadelvü-pártit megrenditeni Heltai mellett csak ugy „hemzsegtek" az uj és legujabb jelöltek. Baczó Albert dr és Jakab Gyula szabadelvüek, Szinai Gyula és végül Gyarmathy Dezső dr Kossuth-pártiak óhajtottak volna képviselői mandátumhoz jutni. A három előbbi visszalépett és Gyarmathy Kossuth párti forcirozta megválasztatását; előbb, mint Szinai főkortese, utóbb pedig mint jelölt lépvén a küzdtérre. Azonban Heltai dr, ki iránt az egész kerület elismeréssel adóz: 1044 és Gyarmathy dr 593 szavazatot nyert. Tehát Heltai Ferencz dr 451 szótöbbséggel az okländi kerületnek ismét országgyülési képviselője lett.

E szerint tehát vármegyénk összes választókerületei a Széll Kálmán magyar miniszterelnök programmján álló szabadelvü-párti képviselőket küldöttek az ország Házába — számszerint ötöt.

Világnapló.

— okt. 3.

Kegyeletes ünnepet ült szeptember hó 30-án Kisbér község. Ezen a napon leplezték le a miniszterelnök, miniszterek, főméltóságok, magasrangu czivil és katonai méltóságok, valamint nagyszámu ünneplő közönség előtt Br. Wenkheim Béla volt földmivelésügyi miniszter, a lótenyésztés lelkes előmozditójának lovas szobrát a kisbéri ménesparancsnokság parkjában. Darányi Ignácz miniszter lelkes és a hallgatóságot mélyen megindító beszédben méltatta Br. Wenkheim érdemeit és egyéniségét. A kitünően sikerült szobor Fadrusz János jeles szobrászunk müve. — Románia fővárosában is fényes szobor leleplezési ünnepély volt mult hó 29-én. Ekkor leplezték le azon bukaresti tüzéreknek és önkénteseknek emlékoszlopát, kik 1848-ban vitézül ellentállottak a törököknek. Az ünnepségen Károly király is képviseltette magát. — Az Országos-Orvos szövetség nagygyülését tartotta szeptember 29-én Budapesten Kétly Károly dr orvostanár elnöklésével. Az orvos szövetségnek ma 3649 tagja van s vagyona 71·753 korona. — Barcelonában anarkista természetü zavargások voltak a napokban. Az anarkisták lázitó iratokat terjesztettek. A zavargók a polgár őrséggel is összetüzött s azok közül egy nehányat megsebesitettek. — A filippinok Számár szigeten Balangina mellett egy század amerikai gyalogságot megleptek és szétkergették. Az amerikaik közül 48 elesett és 11 megsebesült. — Csun herczeg a kinai engesztelő küldöttség vezetője, a kinai császár öcscse, e hó 1-én a Bayern hajón elhagyta Genuát, hogy a gyülölt idegen ördögök országából a mennyei birodalom felé vitorlázzon. — Az európai hatalmak minden erőlködése daczára, ugylátszik az idegenek biztonsága csehül áll Kinában Egy berlini távirat ugyanis jelenti, hogy a hozingningi német misszió-házat kinai lázadók lerombolták, de szerencsére a hittéritők megmenekültek. **Krónikás.**

Egy kis leány keserve.*

I.

(*D. M*) Nehány héttel történt ezelőtt . . .

A rövid szabadságon levő szolgabiró falun gazdáskodik rendben levő, s jól jövedelmeztetőleg kezelt kisebb birtokán, a mi főleg a mindig otthon ülő asszony érdeme.

A fiuk távol vannak Kis leányuk most került haza a városból a felső leányiskola jeles végzése után.

Az esőzés megszünte utáni napon anya, lánya s még egy harmadik valaki az ut melletti veteményes kertben gyomlálnak, kapálnak, neki gyürközve, otthon készült kopott szalmakalappal a fejükön, otthon szőtt és varrott viseltes kurta ruhában sárosan, a mint a megkésett szorgos kerti munka hozza magával, melyet nem v é g e z t e t n i, hanem v é g e z n i akarnak s z e m é l y e s e n, mint a még el nem a d ó s o d o t t régebbi világban szokták volt a manapság megritkult házaknál, a mikor — a mint mondani szokták — a házi asszony a semmiből is felöltöztette a háznépet s

* Bizalmas kézből vettük ezt a nagyrészben megszivlelésre érdemes czikkelyt s habár mindenben nem is értünk egyet tartalmával, megvitatás czéljából közöljük. Szerk.

A „SZÉKELY-UDVARHELY" TÁRCZÁJA.

L e v é l h u l l á s k o r.

(A „S z é k e l y-U d v a r h e l y" eredeti tárczája.)

Sötétnek látom . . .

Sötétnek látom a világot,
Boldogtalannak éltemet,
Parányi fény akkor dereng rám,
Ha temető felé megyek.

Ugy elbeszélek az avarral,
A sárga lombot csókolom
És kérdi szivem egyre-ujra:
Mikor lesz már az én sorom?

Körültem néma esti csöndben
Bogárka czirpel bús danát
S elszálló lelkem nyitogatja
A sirok nehéz ajtaját.

Ólomszárnyával rálegyintve
A závár pattan: s oda lenn
Felejtem, a mi fájt e szivnek
S álmodom véges-végtelen.

Oh, milyen nyugtató egy érzés:
Nem vétni többé senkinek
S a szenvedett bántalmakat mind
Harmatcsöppben fizetni meg.

Lehullani mint a virágszál,
Hogy eltakarjon föld pora,
Vagy eloszolni, mint a pára
S nem térni többé meg soha.

Eldobni egy egész világot
Három arasznyi szögletér' —
De mikor e kicsiny zugocska
Egész világnál többet ér.

Tarcsafalvi Albert.

Titkári jelentés

a székelyudvarhelyi kerületi tanár-körnek 1900—1901-ik évi müködéséről.

(Vége.)

Tanárkörünk belső életével és állapotával B o d Károly, alelnök és ref. kollegiumi tanár foglalkozott szabad előadás formájában tartott s z e m l é-jében, melynek elhangzását tanárkörünk válságos helyzete és kedvezőtlen körülményei tették szükségessé. Előadó tagtársunknak bizonyára csak hálával és köszönettel tartozunk azért, hogy a közügy érdekében szives volt e kényes kérdés megvilágitására vállalkozni s megrajzolta és föltárta tanárkörünknek már régebb idő óta lappangó beteges állapotát és rámutatott arra, hogy közönyösségünkkel és érzékenykedésünkkel, apró félreértéseinkkel és egymás iránti bizalmatlanságunkkal helyi kulturális érdekeinket veszélyeztetjük, koczkára tesszük még azt az erkölcsi tőkét is, melyet eddigi tanárköri munkálkodásunkkal országos tanár-egyesületünk kebelében magunknak szereztünk. A helyzet tisztázása és a tanárkör fönnmaradása kérdésében külön e czélra egybehivott ülésen határoztunk. A meglehetős hosszura nyult, de tárgyilagos irányban folyt vitatkozás eredménye az volt, hogy tisztelt tagtársaink között fölmerült nézeteltérések és ellentétek egyáltalán nem voltak olyan természetüek, melyek lehetetlenné tegyék körünk fennmaradását és az együttes munkálkodást. Reményünk van tehát arra, hogy a kölcsönös bizalom és kartársi jóindulat érzéseinek ápolása és megerősödése mellett tanárkörünk életében is egy jobb és eredményekben gazdagabbnak igérkező időszak fog következni, s hogy azt a munkát, melyet a tanitás és nevelés ügyének felvirágoztatása érdekében nem épen dicstelenül kezdtünk meg, ujra a régi buzgósággal és lelkesedéssel folytathatjuk s ez által is előbbvihetjük hazánk és nemzetünk kulturális haladását itt a Székelyföldön.

A mult iskolai évben az i f j u s á g i s z i n i e l ő a d á s o k rendezése is programmunk egyik pontját képezte. E czélra egy 11 tagból álló bizottság volt M o l n á r Károly tagtársunk elnöklete mellett kiküldve. A bizottság — a különböző müfajokra való tekintettel — négy szindarabot jelölt ki előadásra, még pedig: Szigligeti E.-től: A czigány (népszinmü), Tóth K.-tól: A király házasodik (vigjáték), Jókai M.-tól: A szigetvári vértanuk (szomorujáték) és Gaál J.-tól: A peleskei nótárius (bohózat) czimüeket. Ezek közül a két elsőt az itten müködött szintársaság — a bevezető conférence mellőzésével — meglehetős sikerrel — az ifjuság szép érdeklődése mellett — elő is adta; de az előadások folytatását a növendékek elhelyezésénél fölmerült nehézségek és egyéb okok alapján be kellett aztán szüntetnünk.

Tanárkörünk B o d Károly előadása és fejtegetései alapján a t a n u l ó k e g y e n r u h á z a t á n a k a kérdésével is foglalkozott. Mindnyájan elismertük az egyenruha viselésének gyakorlati hasznát és fontosságát, de miután paedagogiai szempontból nagyon is vitatható annak czélszerüsége és üdvös volta, jónak látta tanárkörünk, hogy e kérdésben határozott állást ne foglaljon.

Tanárkörünk életéből még a következő mozzanatokat emlitem föl:

Diszesen kiállitott üdvözlő iratot küldöttünk gróf P á l f f y János nagylelkü alapitóhoz, ki kegyes volt vagyonának jelentékeny részét nemzetünk kulturális czeljaira fölajánlani.

Megkeresést intéztünk vármegyénk országgyülési képviselőihez abból a czélból, hogy a nem-állami tanároknak a vasuti utazási kedvezményre vonatkozó kérését — annak parlamenti tárgyalása alkalmával — támogassák. Ugy látszik azonban, hogy az illetékes tényezők még mindig elzárkóznak e már többször megujitott és méltányos kérés teljesitése elől.

Tanárkörünkhöz való csatlakozásra szólitottuk fel a közeleső szomszéd-városok tanár-testületeit. Felhivásunk azonban eredménynyel nem járt. — Sajnos, hogy vidéki, sőt helyben lakó tanár társaink között is sokan vannak, a kik — távol tartva magukat körünktől — nem méltányolják eléggé az egyesülés és tömörülésben rejlő nagy erőt s nem akarják, hogy a kartársi érzület és a tanári közszellem fejlesztése és megerősödése ez uton is munkálható legyen.

Tanáregyesületi közlönyünk szerkesztői állásának a betöltésénél — az alapszabályokban biztositott jogunknál fogva — részt vett körünk is a szavazásban s mindnyájan egyértelmüleg B a l o g h Péter fővárosi tanár mellett foglaltunk állást, a ki tanáregyesületünk bizalmából ritka buzgósággal végzi szerkesztői teendőjét. Elődé, R a j n e r Ferencz, kit időközben igazgatónak neveztek ki egyik fővárosi középiskolához, lemondván állásáról, azzal a tudattal vonulhatott vissza, hogy az ő szerkesztői munkálkodása is nagymértékben járult hozzá országos tanáregyesületünk megerősödéséhez és fölvirágozásához.

Még csak azt emlitem, hogy tanárkörünknek a központi választmányi üléseken való képviseletével a mult évben is: Solymossy Lajos elnök és Bod Károly alelnök voltak megbizva s hogy körünk rendes tagjainak a száma 41 volt. Körünk kötelékéből eltávozott Jánosi Gerő róm. kath. főgymn. tanár. Demjanovich Andor áll. főreáliskolai tanár, kit Nagy-Szebenbe helyeztek át, a távolban is körünk tagja maradt. Uj tagul lépett be Papp Mózes, székely-kereszturi gymnasiumi tanár.

Ime, tisztelt közgyülés, ezekben kivántam beszámolni tanárkörünk mult évi müködéséről. Szerettem volna, ha minden tekintetben örvendetesebb képet tárhattam volna föl. Azonban igy is eléggé megnyugtató az eredmény, s reményem van, hogy tanárkörünk szellemének a megujhodásával és uj erőknek a sorompóba való lépésével még gazdagabbá és fényesebbé tehető az.

Most pedig engedje meg a tisztelt közgyülés, hogy jelentésem befejező soraiban személyemre vonatkozólag egy kéréssel állhassak elő. Én, a ki már három éven keresztül viseltem a titkári tisztet szeretett tanártársaim bizalmából, most a nyert megbizatást azzal a határozott kijelentéssel teszem le tanárkörünk közgyülésének kezébe, hogy jövőre e tisztet — megválasztatásom esetén — el nem fogadhatom s kérem is a tisztelt kartársakat, sziveskedjenek — rendkivüli elfoglaltságomra és egyéb körülményekre való tekintettel — a titkári állás betöltésénél személyemtől eltekinteni. Mondhatom, hogy mindig szeretettel és ragaszkodással viseltettem tanárkörünk ügyei iránt; ifju egyesületünk életének minden nevezetesebb mozzanatát átéltem; láttam annak fejlődését, gyarapodását s olykor bajait is s mindig rajta voltam, hogy tanárkörünk virágozzék s előre haladjon. Titkári állásomban irántam tanusitott bizalomért és támogatásért köszönetet mondva, kérem titkári jelentésemnek tudomásul vételét. **Fejes Áron**

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

patkószegből is izletes ételt készitett annak a számára az ura háboruban léte alatt is.

Az uton halad egy trágyahordani s más gazdasági czélra szolgáló kétlovas szekér. Azon ül szalma ülésen két urias forma nő. Felette czifrán van öltözve kivált az egyik, mintha négylovas saját batárjukon és nem másfél forintos szekeressel utaznának. A négyes fogaton nem ilyen czifrák a nők okosságból, mint ezek oktalanságból. Czifra ruha és ilyen szekér ugy talál, mint farsangban a szalma kalap, s mint rongyos köpenyhez a selyem nadrág. Mindkét esetben azt mondják, a kik látják, hogy az igy öltözködő bolond s azzá tette vagy teszi a környezetét is.

Az egyik nő, a másikhoz intézve, bekiált az utról a kerten át:

— Nézzen oda! A szolgabiró kisasszony nem szégyenli a kertben mocskolódni. Hisz a munka nem illik hozzá.

A gyomlálók meghallják. A kis leány megszégyenli magát és zokogva sirni kezd. Az udvaron foglalatoskodó apa is észreveszi s rögtön kérdezi, hogy ki volt az a kiabáló? A leányka igy felel:

— Csak hátba láthattam; a ruhájáról és hangból ugy vélem, hogy N. N. leánya, a ki 2 év előtt végezte az iskolát s azt hiszi, hogy a világon ő a legszebb és legtudósabb s hogy ő a világ első művésze lesz.

— Hagyd el leányom, ne bánkódj azért. Van a mit együnk, mivel ruházkodjunk kölcsön kérés és csaló kontózás nélkül. Nem tartoztam és nem tartozom senkinek. Rám nem járnak a sok váltóval. Dolgozzál csak tovább. Az nem szégyen. Százszor is férjhez mész dolgozó leány létedre, mig ő nagysága egyszer sem s ha egy bolondot megfoghat, az is megszökik tőle.

Én is ugy tartom szép leánykám, mint a te szülőid. Ne bánd, hadd fussanak a helytelen nevelésü leányok a még oktalanabb szülőikkel együtt s halmozzák egymásra a nyomoruságot, melynek ők iszszák meg a keserü levéét, ha még nem laktak jól vele.

Tovább megyek. Azonban az urfiskodó haszontalan fiukról most nem szólok. De annál több kifogásom van a mai leánynevelés ellen, mert az a szellem és az az irány, amelyben a családok nagy részénél és az iskolákban halad, a lehető legtévesebb. A rosz pedig sokszorta inkább ragad, mint a jó. Az iskolákban kapott szellem és irány visszahat a családokra s tekintély köpenye alatt pusztit és tovább terjed. Sok esetben tapasztalom, hogy a jó irányu leánykából az iskola gőgös, a körülményekkel számolni semmi szin alatt nem akaró, a munkát kerülő és szégyenlő nagyságos kisasszonyt csinált, amit alig lehet az erre nagyon is hajlandó ugynevezett fizetéses uri és polgári osztályban helyrehozni. A lábrakapott szertelen fényüzés és uraskodás öli a magyar társadalmat. Minél nagyobb erőfeszitéssel törekedik a férfi rend a magyar ipart teremteni az idegen özönnel szemben, annál inkább eseng az iskolázott női rend a czifrálkodásért, a mi az utolsó czérnáig és gombig külföldre viszi a pénzt. Minél többet beszélnek és gyüléseznek a házi ipar érdekében, az iskolázott női rend legnagyobb része annál inkább gyülöli annak termékeit, sőt megveti, házából kiirtsa, őmagát pedig semmiféle hatalom — még talán az éhenhalás, vagy a becsületvesztés sem képes szerző vagy legalább megtartó házi munkássá tenni. Tartsa el a férj az asszonyt és kisasszonyt; állitson annyi cselédet a ház szolgalatára, mint ahany személyből áll a család. Legyen penz és mod a föld fenekéből is. Igy aztán, főleg a pennás osztályban, egy reszt a kinevelt feleségek és kisasszonyok miatt fenn és alatt nagyon elszaporodott a Kormos Adolf kuriai biró szerencsétlen kompániája köztudat szerint s ebből kifolyólag az egykor a nemzet eltető magját, erejét és büszkeségét képező közép osztályu intelligenczia veti a legnagyobb árnyakat a nép és külföld előtt a nemzetre, nagy részt a csupa nagyzásból álló, munkátlan és oktalanul költekező asszonynépség miatt.

Nálunk nagy terjedelmü értéke kezdett lenni a franczíak eme közmondásának: Baj van-e? . . . Keresd az asszonyt! . . . Es ennek az intelligencziának nagy része az eléggé nem kárhoztatható hóbortjában egészen az államra támaszkodik, hogy az a nyomorusággal teljes ládája fiából lássa el oly fizetéssel, mely tegye lehetővé a mai 1200 koronásnak a 4000, 4 ezresnek a 10 ezer, a 10 ezresnek a 40 ezer koronásokkal s valamennyinek a 4 százezer korona évi jövedelmü magas urakkal való versenyzést, szállás cseléd és háztartás s élvezet tekintetében. Az 1200-as fiatal embertől azt követelik ő nagyságaik, hogy selyem inget viseljen, mert az ország eperfaerdőkké van változtatva, s ha megházasodik azonnal állitson be főzőnét és szobaleányt, ha mindjárt váltóra is, a ki nem tud, az asszony szintén nem tud vagy nem akar, a végzett kisasszony pedig éppen nem takarékosan és izletesen főzni, pedig az iskolai bizonyitványába az van irva, hogy a mindenféle házi dolgokból, kerti és mezei munkákból tudományosan jeles.

Mindezeket a többször rászedett nép rétegei is jól tudják az intelligenczia nagy részére, hol a vesztegetés, változás pestis módjára el van terjedve s megingatta már az az iránti bizalmat és köteles tiszteletet, véghetetlen nagy kárára minden köz és magán ügynek.

Közmivelődés.

Szeptember 26.

Nevezetes napja ez az Udvarhelymegyei Tanitóegyletnek, ekkor tartotta meg tartalomban oly gazdag, lefolyásában teljesen kifogástalan 27-ik rendes közgyülését Parajdon. A vármegye minden részéből idesereglett tanitóság, a mily igaz örömét fejezte ki a négy év multán való viszontlátás felett, ép oly megnyerő és lekötelező vendégszeretettel fogadta Parajd közönsége ismét a magyar kultura egyszerü harczosait.

Arany sugarakat szórt a felkelő nap ezen a párciumban fekvő községet körülövező hegyek ormaira, melyek onnan visszaverődve, vidámságra, jókedvre hangolák különben is munkára és tettre kész lelkeinket.

A diszes állami iskola egyik tágas tantermében nyitotta meg pont 10 órakor a gyülést Belle László egyleti elnök.

Nagy élvezettel és élénk érdeklődéssel hallgatott megnyitójában különösen a székely kérdést emeli ki, mint olyant, mely társadalmi tevékenységünkben az első helyet kell, hogy elfoglalja; szól az egyesületi élet fejlesztéséről, a mentőegyesület és annak müködéséről is. Megnyitója bevégeztével pedig a sziv legközvetlenebb melegével tolmácsolja a Torda-Aranyosmegyei Tanitótestület azon átiratát, melyben Kriza Sándort 25 éves tanitói müködése alkalmából oly melegen üdvözlik, s midőn egyesületünk nevében is élteti, érdemeit egy koszoruba fonja a Miklós György szt-mihályi tanitó 25 év alatt szerzett érdemeivel s elismerésül tanitótársai őszinte szeretetét és barátságát adja oda mindkettőnek, mit a jubilánsok örömkönnyes szemmel és meghatottan köszöntek meg.

A lelkes ovációban részesitett elnöki megnyitó után a pénztárvizsgáló bizottság küldetett ki, melynek később megtett jelentése szerint a bevétel 466 korona 34 fillér, a kiadás 356 korona 74 fillér s igy a pénzkészlet, mint egyenleg 109 korona 60 fillért mutat. Az „Erzsébet rögtön segélyző-alap" 163 korona 60 fillér, a „Tanitók Háza alapja" 317 korona 81 fillér, a bizottság a számadásokat mindenben helyesnek találta s igy véleménye alapján a pénztárnoki felmentvény megadatott Szász Eleknek.

Belle László, mint az Udvarhelymegyei Tanitóegyletnek az Országos Bizottságban való képviselője, beszámol annak ez évi müködéséről, nevezetesen az évzáró vizsgálatokra, az egyesületi élet fejlesztésére vonatkozó határozatairól, majd az „Eötvös-alap" müködését ismertetve, igen meleg szavakkal hivja fel egyletünk minden tagját, hogy lépjen be annak tagjai sorába és ez által mentsük ki az Eötvös-alapot a különféle vállalatok ajánlatai révén jutott kellemetlen helyzetből; Péterfii Sándor, valamint az Eötvös-alap egész vezetője iránt pedig — inditványára — törhetetlen ragaszkodását fejezi ki és üdvözletét küldi a gyülés, végül pedig az Eötvös-alap azon törekvését, hogy a Budapestreránduló tanitók számára egy szállást és ellátást adó otthont szándékszik létesiteni, kellemes meglepetésképen hozta a közgyülés tudomására A Kozma Ferencz kolozsvári kir. tanácsos tanfelügyelő f. évi okt. 23-án megtartandó jubileumát ismerteti, ezután ajánlatára pedig egyletünk képviselőiül kiküldettek: Lázár József és Sándor Lajos; folytatólag még többrendbeli jelentést tett, melyeknek tudomásul vétele után Gyerkes Mihály titkár tette meg jelentését az egylet 1900—1901. évi müködéséről, a nagy gonddal összeállitott titkári jelentést mindvégig figyelemmel és élénk érdeklődéssel hallgatták a jelenvoltak, melynek bevégeztével a jelentésben kimutatott központi bizottsági inditványokat tárgyalta és fogadta el a gyülés; ezek közül egyike a leglényegesebbnek az, hogy a tagsági dijak 1 koronáról 2 koronára emeltettek fel s igy az alapszabály megváltoztatása is kimondatott.

Szász Ferencz a gazdasági ismétlő iskolák tananyagáról olvas fel. Kiváló szakértelemmel megirt értekezésében alapos részletességgel ismerteti a gazdasági ismétlő iskolák tananyagának feldolgozhatását gátló körülményeket, mely után az akadályoknak a lehetőségig való elháritására megfelelő expedienst is ajánl, végül bejelenti, hogy helyi viszonyainknak megfelelő gazdasági ism. isk. könyvet szándékszik irni, melynek pártolására felkéri az egyletünket és annak minden tagját. Mondanom sem kell, hogy egy ilyen tanulságos és élvezetes felolvasásért csak köszönetet és jegyzőkönyvi elismerést szavazott a közgyülés, kijelentvén egyuttal, hogy jelzett vállalatában kitelhető módon támogatni fogja Szász Ferenczet.

Ezen tételnél: „Miképen nevelhetjük vidékünk lakóit vallásos, erkölcsös, józan életre, tiszteletttudásra, munkaszeretetre?" beérkezett egy pályamunka, mely a biráló-bizottság véleménye alapján csak azon feltétellel jutalmaztatott, ha a jelzett hibákat szerző kijavitja. Igy ennek jutalomdiját az Ugron János országgyülési képviselő adományából járó 30 koronát Kozma Miklós fiátfalvi állami tanitó nyerte el.

Dr Jankovics Pál sz.-kereszturi járási orvos, a Mentő-Egyesület megbizásából, az életmentésről tartott előadást. A mérgekről, mérgezésekről s azok ellenszereiről szólott ez alkalommal meleg közvetlenséggel, lebilincselő elevenséggel, miért meleg köszönetét sietett is kifejezni a közgyülés.

Sor kerülvén a „Tanitók jogviszonyai a községi és megyei közigazgatásban" czimü napirenden levő tétele, Gyerkes Mihály tett erről előterjesztést, ismertetvén először a tanitók kötelességeit és ebből kifolyólag tanügyi életünk fejleszthetésére, a tanitói tekintély emelésére nagymértékben befolyó jogait is. Lelkesen elmondott beszéde végén a következő határozati javaslatot nyujtotta be:

1. Mondja ki a közgyülés, hogy kötelességeink hiv és pontos teljesitése mellett a tanitóságot megillető és birtokában meglevő jogok gyakorlását egyfelől a helyi és vármegyei tanügyünk fejlesztése, másfelől tanitói tekintélyünknek emelése, köztisztviselői voltunknak nap-nap után való elismertetése érdekében, feltétlenül szükségesnek látja: miből kifolyólag a gyülés és egyletünk minden tagja, valamint az erre felkérendő kath. tanitói kör is arra fog törekedni, hogy a községi képviselő testületnek legalább egy tanitó, a vármegyei törvényhatósági testületnek pedig, minden tanitói fiókkörből szintén bár egy tanitó legyen tagja.

2. Mondja ki a gyülés, hogy elérkezettnek látja már az időt arra, hogy jövőre 27 éves multtal biró tanitó-egyletünk is minden hatóság által ismertessék el; miből kifolyólag kérni fogja illetékes helyen azt, hogy főbb tisztviselők beiktatása valamint más nevezetesebb ünnepségek alkalmával, hová más testületek és hivatalnoki karok meghivatnak egyletünk is, mint olyan, hivassék meg és iktattassék a tisztelgők sorába megillető helyre be.

Ugy az első pont alatt emlitett terünknek keresztül vihetésére, mint a második pont alatti elhatározásunknak megvalósitására egy memorandumban kérjük fel vármegyénk nagytekintélyü és köztiszteletben álló kormányzó fő- és első tisztviselő alispánját, mely memorandumot egy e gyülésből kiküldendő bizottság adja is mielőbb át.

Általános lelkesedéssel és tetszéssel fogadta el a gyülés ezen javaslatot s a megszerkesztett és felolvasott memorándumnak mielőbb illetékes helyre való juttatásával az uj tisztikart bizta meg.

A napirend kilenczedik pontját Kriza Sándornak a tanitó-egyesületi élet fejlesztéséről igen indokoltan előterjesztett vitatétele képezte; ki Mathé József marosvásárhelyi tanitónak a Néptanitók Lapja folyó évi 31 számában megjelent ilyen irányu tervezetét mindenben helyesli s ennek alapján tanitó-egyletünk véleményének megállapithatása czéljából 9 kérdést terjesztett elő. Ezen kérdések megvitatás és a megfelelő megállapodásoknak 1902. márcz. 1-ig a választmányhoz való beterjesztése czéljából kiadattak a fiókköröknek.

Szász Ferencz jelentést tesz az állami tisztviselők megtartott kongresszusáról, ki Tóth Vilmossal, mint az udvarhelymegyei állami tanitók képviselői vettek azon részt. A már a lapokból is ismeretes tervek minden esetre édes reménynyel töltik el vármegyénk állami tanitóit is, s a jobb jövő reményében szivesen osztották fel maguk között kiküldötteik utazási költségeit.

A beadott inditványok közül elfogadtatott Veres Mózesnek egy a korondi fürdőn felépitendő tanitók fürdőháza felépitésére vonatkozó inditványa, mely dologban a mozgalom meginditása a választmányra bizatott. A Józsa Sándor által irt Udvarhelymegye földrajzának pártolása érdekében beadott inditványt pedig inditványozó: Szász Béla visszavonta.

Gyerkes Mihály ismertette és mindenkinek meleg figyelmébe s különösen az iskolák számára megvenni ajánlotta a Tomcsányi János „Kézirat Olvasási Gyakorlatok" cz. könyvét, továbbá a Máthé József szerkesztésében megjelenő „Székely Tanügy" czimü, a székelység tanügyi érdekeit melegen felkaroló tanügyi, továbbá a dr Havas Gyula szerkesztésében megjelenő „Magyar Pestalozzi" czimü neveléstani lapokat; szavai nem ok nélkül hangzottak el, mert többen lejegyezték a nevezett könyv, illetve lapok czimét.

A tárgysorozatba felvett összes pontok letárgyalása után Belle László, ki 6 évig volt tanitóegyletünk buzgó, szorgalmas és fáradságot soha nem ismerő elnöke, a maga és tiszttársai nevében megköszönve a bizalmat, beadja lemondását.

Korelnöknek a választások megejtesére József János kéretett fel.

A távozó munkás tisztikarnak pedig egyhangulag jegyzőkönyvi köszönetet szavazott a gyülés.

Az uj tisztikar a következőképen választatott meg:
Elnök lett: Ujvári Mihály.
Alelnökök: Lázár József és Péter János.
Titkár: Gyerkes Mihály.
Jegyzők: Szász Béla és ifj. Paál Sándor.
Könyvtáros: Blájei Balázs, pénztáros; Szász Elek, választmányi tagok a fiókköri elnökökön kivül a kereszturi körből: Belle László, Szász Ferencz, Miklós György, Beke Albert, az udvarhelyi körből: Péter Gergely, Veres Ferencz, Kovács Mihály, a homoródi körből: Kriza Sándor, Kis Jakab és Jakab József. A jövő közgyülés helyének és idejének megállapitása a választmányra bizatott.

Gyülés végeztével a Nemzeti-szállodában tartott közebédre gyültünk egybe, egy kissé elkésve ugyan, de annál nyugodtabb lélekkel, hogy kötelességeinket hiven és pontosan elvégezhettük. Itt vig poharazás közben felköszöntötték és éltették tanügyi életünk jeles férfiait., a tanitók igaz barátait. Este pedig fényesen sikerült hangverseny és bál volt, melynek tiszta jövedelme 72 korona 64 fillér, a Tiboldi István siremlékének a felállitására fordittatik.

Jóllehet, szeretnék megemlékezni részletesebben a hangverseny egyes pontjairól is, nevezetesen a parajdi mükedvelő társaság kitünő játékáról, Sebestyén Ella és Irén zongorán kisért kedves énekszámáról, Lázár József mulattató felolvasásáról, nemkülönben Veres Ferencz szavalatáról és a dalárdák szerepléséről is, de érzem, hogy már is merészen tulhaladtam tudósitói kötelességemet, hogy t. i. rövid legyek.

Kedves emlékekkel megrakottan, az önmüvelés és önképzés szellemi eledelétől bőven tápláltan tértünk haza másnap hajlékunkba, hogy otthon a látottakat elbeszélhessük, a hallottakat iskoláinkban és az életben érvényesitsük szeretett székely népünk javára.

Gyerkes Mihály.

Irodalom.

Spanyolország mindig a romantika hazája volt. Már a rómaiak előtt meseországnak tünt fel a dusgazdag Hispánia. Később a mórok emberei kéz munmunkájával is feldiszitették a magas hegyek, kék folyók gyönyörü országát. Csodálatos, álomszerü, pilléres, oszlopos, szines, dusgazdag épületekkel rakták tele a gyönyörü lejtőket, óriási oszlopsorokkal, melyek fején a Korán aranyos, szent betüi csillogtak, melyek mindegyike a drágakövek valóságos ligete volt. Itt van az Alhambrában a 12 stilizált oroszlán mesés kutja, melyeknek fejére örökösen hull a kristálycsöppekké tört viz és eszünkbe jut az északi költő szonetje; mikor a forrás a romok közül odasóhajt a nézőhöz, hogy

Csalárdnak mondják a futó habot
Hová lett rang, hir, szerelem, dicsőség —
Lám, minden eltünt és én itt vagyok.

A sötét, tarka ablakos folyosókon a multak árnyai suhognak s a szél elsóhajt az ablak üvegén és végigsuhog az oszlopsorok közt, hol az utolsó Abenceragens vére festette pirosra a padló fehér márványkoczkáját. És azután egy kihalt virág romjain elmult idők borulatából megint végig ragyog az arany napsugár. Spanyolország hegyormain, ujra csodálatos kőcsipkéből épült, fehér paloták a spanyol renaissance kövirágos csodái támadnak a pineák és cziprusok árnyán. A spanyol hatalom meghóditja a szomszédokat, azután elnyul Amerikába is, hogy azután egy dicsőséges fellobbanással hamvába roskadjon és egy gyermekkirály kezén tengődjék az egykori világbirodalom. Erről az országról szól a Nagy Képes Világtörténet 135. füzete. A 12 kötetes nagy munka szerkesztője dr Marczali Henrik, egyetemi tanár, ki egyuttal e kötet irója is. Egy-egy kötet ára diszes félbőrkötésben 16 korona füzetenkint is kapható 60 fillérjével. Megjelen minden héten egy füzet. Kapható a kiadóknál (Révai Testvérek Irod. Int. Rt. Budapest, VIII., Üllői-ut. 18. sz.) s minden hazai könyvkereskedés utján.

A Magyarságot, mely ezidőszerint nemcsak a legolcsóbb napilap Budapesten, de egyike is a leggondosabban szerkesztett ujságoknak, jószivvel ajánljuk olvasóink figyelmébe. E lapnak mostantól kezdve Benedek Elek a felelős szerkesztője, a magyar családok e kedvelt irója, Győrffy Gyula orsz. képviselő a főszerkesztője és Jancsó Benedek, a nemzetiségi ügyek ez alapos ismerője a főmunkatársa. A Magyarság a székely-kérdés, e nagy nemzeti kérdés napirenden tartása mellett, czimének hiven az egész magyarság érdekét szolgálja, a régi jó magyar erkölcsök visszaállitásán munkál és e végből a szerkesztő szigoruan ügyel arra, hogy a Magyarságot az ifju nemzedék is erkölcsi veszedelem nélkül olvashassa. Erre kezesség Benedek Elek neve, irói multja. Az ő táborában válogatott irói gárda gyült össze. Az ország minden részéből kétszáz tollforgató ember ajánlotta fel e nagy és szép munkában való részvételét s a belső munkatársak, tárczairók válogatott gárdája támogatja állandóan, igy Bedő Albert, Gaál Mózes, Jakab Ödön, Petelei István, Földes Géza, Geley József (segédszerk.), Lengyel Laura, Szana Tamás, Csulak Lajos, Tarcsafalvi Albert, K. Simó Ferencz, Rapp Viktor, stb. A Magyarság minden nap kora délután jelen meg 8—12 oldalon. Vidékre 14 korona, Budapesten 12 korona egy évre az előfizetési ár, tehát a szegény ember is járathatja. A Magyarság kiadóhivatala: Budapesten, VIII. kerület, Szentkirályi-utcza 28/a.

Hitelügy.

Egy takarékpénztár válsága. A helybeli »Székely-Egyleti Első Takarékpénztár« sok évi mulasztás okából válságos helyzetbe került. Most az igazgatóság minden eszközt megragadott, hogy a zavarba jutott pénztár ügyeit minél humanusabban lebonyolitsa. Ma (vasárnap) d e. 11 órára a betevő feleket a követendő egyöntetü eljárás megbeszélése czéljából a pénztár helyiségében tartandó értekezletre hivta az igazgatóság. Remélhető, hogy a betevők egyetértelmüleg tekintetbe veszik a pénztár vitális érdekeit, a mely csak azon esetben biztositható a betevők előnyére, ha felmondásaikhoz nem ragaszkodnak és b várják azt az időt, mikor az intézet saját követeléseit behajtja és igényeiket minden veszteség nélkül kielégitheti. Mint értesülünk — mához egy hétre (okt. 13) rendkivüli közgyülés lesz, a melyen a részvényesek fogják megbeszélni a tovább követendő eljárás módozatait. Az egyes kölcsönvevők elfogadható váltóit és kötelezvényeit legnagyobb részben az intézetnek hitelt nyujtott bankok biztositékul átvették s igy a kölcsönzők minden nagyobb rázkódtatás nélkül törlesztik le tartozásaikat.

Tisztviselők érdeke.

Vasuti féljegy a r. t. városok rendőrségének. A m kir. belügyminiszter 92405/901. számu rendeletéből: »A rendezett tanácsu városok rendőrségének tisztviselői, legénysége és szolgaszemélyzete akár egyenruhában, akár polgári ruhában, utóbbi esetben azonban hivatalos jellegüket tanusitó igazolvány alapján, az államvasutaknak a távolsági forgalmakba eső viszonylataiban és pedig a tiszti személyzet és detektivek és valamennyi vonaton és kocsiosztályban, a legénység ellenben csak a személy és vegyes vonatok III. kocsiosztályában fél menetdij fizetése mellett utazhatnak. Ezek az intézkedések azonban kizárólag az emlitett rendőrségi közegek személyére vonatkoznak, mihez képest a szóban levő kedvezmény ezen közegek családtagjai részére nem igényelhető.«

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Különfélék.

— **A király nevenapján,** e hó 4-én ünnepi m se olt a helybeli plebánia templomban, hol Hollaky rthur főispánunkkal élén az összes tisztviselői karok nökeik vezetése alatt megjelentek. Az ünnepi misét ung-Cseke Lajos apát mondotta.

— **Dr Damokos Andor.** Vármegyénk érdemes első sztviselője, Damokos Andor dr alispán, a mai jelenségteljes napon tölti be második évét annak, hogy llását elfoglalta s abba ünnepélyes beiktatást nyert — özönségünk egyhangulag megnyilvánult bizalmából Neéz szerepre vállalkozott. Társadalmilag szétbomlott, öztevékenységében megbénult székely anyavárosunk; gmagyarabb, de az ország legszegényebb vármegyéje - erős kezü, bölcs belátásu, ugybuzgó és tevékeny mbert követelt. Teljes nyugodtsággal, legjobb lelkiisrerettel elmondhatjuk, hogy Damokos Andor dr alispán zemélyében mindezek tömörültek s hozzáfüzött váraozásunknak megfelelt. A vármegye főispánjával egyetrtőleg kiállott a küzdtérre. A pártatlan, becsületes és ontos közigazgatás eszméjének megvalósitására töreedett s rövid két év alatt is jelentékeny sikerek konázták ügybuzgóságát. Mindenütt ott találtuk Hollaky őispánunk oldalánál. A lenbeváltó és kikészitő-gyár, ely ma már gazdaközönségünknek kincset érő keresetorrása; a létesitendő bőrgyár; a vármegyei Gazdasági gylet; telefon-hálózatunk s annak további fejlesztése; szegényügy rendezése s kegyeletház épitésének mozalma; vármegyei közkórházunk berendezése és kellő iveaura emelése; vármegyei muzeum; vivó-club és zámtalan oly tények körüli önzetlen munkássága teték közkedveltté és általánosan tisztelté Damokos dr lispán nevét, a melyek legnagyobb részben örök becsü lkotást képeznek vár negyénkben. Midőn tehát két éves ldásos müködéséről ezen nehány sorban röviden megmlékeztünk, vármegyénk közönségének osztatlan véleményét óhajtottuk tolmácsolni s egyuttal kivánjuk, hogy megkezdett uton haladva, továbbra is közszeretetben lló főispánunkkal egyetértve, szegény vármegy nk igyeit, székely népünk helyzetét szivén viselve — méyen és őszintén érzett hálás elismerésünket nyujthasuk feléje még igen sokáig. S minden polgára e vármegyének ezután is büszke lehessen vezérférfiaira és zok alkotásaira.

— **Dr László Mihály,** városunk országgyülési képviselője tegnap este fényes vacsorát rendezett választói iszteletére.

— **Október 6.** A székelyudvarhelyi ev. ref. kollegium „Ifjusági Petőfi-önképzőköre" október 6-án (vasárnap) délelőtt 11 órakor, a kollegium nagytermében, az aradi vértanuk emlékére nyilvános jellegü díszülést tart, melyre a hazafias érdeklődő közönséget ezen az utonhivja meg az elnökség. Müsor: 1 Hymnus t énekli a közönség orgonakisérettel. 2. Imát mond Viski Károly VIII. o. t., önképzőköri titkár. 3. Largo, Händeltől, orgonajáték hegedükisérettel; előadják: Moraschor Hugo zenetanár, Zakariás József VIII. o. és Bedő Béla VI. o. tanulók. 4. Október 6. Kun B.-tól, szavalja Kertész Lajos VIII. o. t. 5. Alkalmi beszédet mond Bódi Dénes VIII. o. t. 6. Rákóczy keserg ője, baritonsolo zenekisérettel. 7. Október 6. Ácrányi E.-től, szavalja Lengyel József VIII. o. t. 8. Szózat-ot énekli a közönség, orgonakisérettel.

— **Kinevezés.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter Barabás Endre marosvásárhelyi polgári iskolai tanárt a székelykereszturi állami tanitóképző-intézethez segéd-tanárnak nevezte ki. Igen örvendünk, hogy Barabás körünkbe jön és ismert tevékenységét vármegyénkben érvényesiti. Szükségünk van reá. Óhajtjuk, hogy nálunk is haladjon megkezdett utján s társadalmunk körében legyen oly buzgó munkás, mint a székely főváros Székely Társaságában.

— **Az áll. főreáliskola tanuló ifjusága** ma (vasárnap) d. e. 10 órakor az intézet tornatermében a következő müsorral ünnepli meg október 6-ának emlékét: Hymnus; Alkalmi költemény, Ábrányi E.-től, szavalja Tóth Mózes VII. oszt. t; Ünnepi beszéd, tartja Havas Lipót VIII. oszt. t; Alkalmi költemény Havas Lipóttól, szavalja Gaibel Aladár VI oszt. t.; Szózat

— **Törvényhatósági bizottságunk** őszi rendes közgyülését e hó 16-án fogja megtartani. Tegnap állandó választmányi ülés volt.

— **Kőbányák feltárása a Székelyföldön.** Hegedüs Sándor kereskedelemügyi miniszter Ligeti Manó hirneves szobrászt, mint miniszteri biztost kiküldötte, hogy a Székelyföldön kőbányák feltárása által a helybeli szakiskola végzett növendékei e bányákkal kapcsolatosan felállitandó ipari tanmühelyekben alkalmazást nyerjenek s igy a székelyföldi kőipar fejlődését hathatósan előmozditsák. Ligeti e hó 2-án városunkba érkezett s 4-én szakiskolánk tantestületével értekezletet tartott és 5-én Burger József szakértővel körutra ment, hogy a Székelyföldön található, megfelelő kőbánya-telepeket megtekintse.

— **„Mi volna jó Segesváron?"** czimmel a „Nagy-Küküllő"-ben egy czikkely jelent meg. Igen helyes és hazafias czélt penget a czikkiró. Azt akarja ugyanis, hogy Segesváron magyar középiskola legyen. Ez szép intentió és megvalósitásra is érdemes. Azonban a mód, melylyel czikkiró czélját elérni óhajtaná, az irigység bélyegét hordozza önmagán — lehet akaratlanul. Azt mondja, hogy: „Szomszéd városunkban 3 középiskola van, pedig lakosságának száma alig éri meg Segesvár felét. Mire való e kis helynek három iskola? Luxusnak, avagy körülbelől azért, hogy a főreáliskola tengjen, mert hisz alig mutat fel 120 növendéknél többet. Mily jó volna ez mi nekünk! Nem is tengene az iskola, mert egyedül a mi városunk adna 100 növendéket és szerencsés fekvésénél fogva a vidék is nyujt még egy annyit. De jó volna ez mi nekünk azért is, mert ez iskola itt nemzeti missziót teljesitene, nem pedig konkurrencziát a már jó hazafias hirnévnek örvendő két udvarhelyi gymnasiumnak!" Czikkirónak kikerülte a figyelmét, — ugy látszik — „hogy nem e kis helynek" van a székelyudvarhelyi főreáliskola, hanem az egész Székelyföldnek. A szászoknak is van Brassóban főreáliskolájuk. Miért irigylik a székelyektől? Hisz az itt is kulturmissziót teljesit. Udvarhelyvármegye a Székelyföld központja; ide jön annak tanulóifjusága. Egyebe sincs a székely anyavárosnak, mint jó hirnévnek örvendő középiskolái. Sem gazdasága, sem kereskedelme, sem ipara, nem irigylésre való. Vasuti végállomás lévén. csak azok látogatják, akiknek épen muszáj. Mig Segesvárnak élénk kereskedelme, fejlődött gyáripara és ami nagy jelentőséggel bir, az országot végig futó vasutja van. Miért kellene elvenni tehát az oly sok előnynyel biró Segesvár emelésére a székely anyavárostól, a Székelyföld egyetlen reáliskoláját? Három évtizede áll s a város közönsége erejét jóval felülmuló áldozatokat hozott ezen iskoláért és ezt azért tette, mert szükséges voltát belátta. A felekezeti gymnasiumoknak legkevésbbé sem konkurrense a reáliskola. Ezt czikkező ur igen jól tudja. Most is vannak s mindig voltak Nagy-Küküllő vármegyéből is tanulói ezen intézetnek, söt az ország legtávolabbi vidékeiről is. Mert a reáliskola speczialis intézet. Ha itt nem volna, ugy a mi gyermekeinknek kellene Segesvárra menni és nem megforditva; már pedig a távolság egyforma. Különben is czikkiró ur — ha kissé körülnézett volna — sokkal nyomósabb érvekkel támogathatta volna az ott igazán közszükséget képező javaslatát s nem szorult volna az irigykedés nem épen ildomos utjára. Egyelőre ennyit szükségesnek tartottunk czikkező ur és mindazok tudomására hozni, akiknek talán „szálka volna szemükben" főreáliskolánk.

— **Állatorvosok gyülése.** A Magyar Országos Állatorvos-Egyesület erdélyrészi osztálya a napokban tartotta második szakülését Kolozsvárt. Az egyes fontosabb szakkérdések tárgyalása után Zonda József vármegyénk törvényhatósági m kir. állatorvosa lépett a felolvasó asztal mellé s a »Malleinezés«-ről mindvégig általános figyelemmel és nagy érdeklődéssel hallgatott felolvasást tartott. Az állatok takonykórossága ellen való védekezés érdekében igen jelentékeny és fontos felolvasást az Erdélyi Gazdaban közlik s a szakkörök részére külön lenyomatban is megjelenik. Törvényhatóságunk derék állatorvosát üdvözöljük ezen a téren is, s elért sikeréhez gratulálunk. Reméljük, hogy a rendezendő téli népies gazdasági előadásokon többször fogjuk hallani.

— **Feledhetetlen édes jó anyánk** elhunyta alkalmából a rokonok, barátok, jó ismerősök és azok, kik a boldogult iránt a tisztelet és becsület emlékét megőrizték, igen sokan fordultak hozzánk igaz részvétüknek őszinte kifejezésével. Hálás szivvel fogadtuk a velünk együtt érzett fájdalomnak vigasztaló megnyilatkozását, mely pótolhatatlan veszteségünk és mérhetetlen gyászunk elviselésére nekünk erőt kölcsönöz. Hálánk kifejezésére fogadják legmélyebb köszönetünket mindazok, kik akár szóval, akár irásban, akár pedig a temetésen való megjelenésükkel, ugy H.-Recsenyéden, mint Székely-Udvarhelyen nemes lelkük sugallatát követve, megszomorodott szivünk fájdalmát enyhiteni törekedtek. Külön is köszönetet mondunk a h.-recsenyédi unitárius egyházközségnek, mely a boldogultnak hült tetemét az utolsó két napon keresztényi szeretettel templomába fogadta, nem különben a székelyudvarhelyi nemes mészáros ipartársulatnak, mely a temetésen magát zászlója alatt képviseltetni sziveskedett. Áldja meg az Isten jóságukért! Székely-Udvarhely, 1901. okt. hó 4. Szombatfavy Lajos és testvérei.

— **A „Székely Dalegylet" női kara.** A helybel „Székely Dalegylet" vasárnap a róm kath. főgymnasium disztermében szervezkedő gyülést tartott, hogy a férfikarral kapcsolatosan női énekkart alakitson. A dalkedvelő nők közül több mint huszan jelentek meg. A szervezkedés megtörtént. A női kar vezetését Kertész Albertné, ismert zongora- és énektanitónő vállalta el Az összpróbákat Soó Gáspár róm. kath. főgymnasiumi igazgató szivessége folytán állandóan a főgymnasium disztermében tartják. Nagy a reményünk. hogy dalkedvelő hölgyeinknek lelkesedése e téren is sikert arat.

— **Az alsósiménfalvi állami iskola gondnoksága** folyó évi október hó 9-én az Udvarhelymegyei Tanitóegylet székely-kereszturi fiókkörének őszi gyülése alkalmából, fele részben a Tanitók Háza, fele részben iskolai harmonium beszerzése javára iskolafelszentelési ünnepélylyel kapcsolatosan kosaras tánczvigalmat rendez, melyre a t. közönséget ez uton is tisztelettel meghivja a rendezőség. Beléptidij személyenkint egy korona. Felülfizetések köszönettel nyugtáztatnak. Sorrend. Délelőtt 9 órakor: 1. Hálaadó istentisztelet. 2. Iskolafelszentelési ünnepély: a) Megnyitja László Péter gond. elnök. b) Alkalmi beszédet és imát mond Varga Dénes unit. lelkész. c) Szász Ferencz áll. tanitó felolvassa az iskola történetét. 3. Tanitói gyülés. Délután 7 órakor: 4. Táncz.

— **Unitárius istentisztelet.** A helybeli unitáriuusok folyó hó 6-án d. e. 11 órakor kezdődőleg a vármegyeház disztermében őszi háláünnepet tartanak, mely alkalommal az urvacsora is ki fog szolgáltatni a hiveknek.

— **Uj polgári iskolai tanitónő.** A karczagi ujonnan szervezett községi polgári leányiskolához f. hó 3-án tartott iskolaszéki ülésben Sebesi Laura, okleveles polg. isk. tanitónő, a segesvári kir. közjegyző, Sebesi Ákos müvelt leánya, egyhangulag választatott meg tanitónőnek.

— **Az árvaszékek államositása.** A megyei pénztárak államositásával kapcsolatban a kormány az árvaszéki pénztárakat is állami kezelés alá akarja venni. Az erre vonatkozó törvényjavaslat előmunkálatai már teljesen elkészültek a belügyminisztériumban. E terv szerint az árvaszékek kezelése és az árva vagyon megőrzése már 1902. január hónap 1-től kezdődőleg az állam hatáskörébe tartoznék.

— **Udvarhelymegye állami tanitóihoz!** Vármegyénk áll. tanitói szeptember hó 19-én Széhely-Udvarhelyen értekezletet tartottak Szász Ferencz elnöklete alatt, ezen értekezletnek az volt a czélja, hogy megyénk áll. tanitói küldöttségileg vegyenek részt az áll. tisztviselők országos kongresszusán. Az értekezlet 2 tagot küldött a kongresszusra és pedig Szász Ferencz és Tóth Vilmos tagtársakat. A kiküldötteknek egyen-egyen 40 koronát szavazott meg utiköltség czimen. Az értekezlet ezt a 80 korona kiadást felosztotta az állami tanitók között, egyre jut 1 korona 10 fillér; pénztárossá Szász Béla székelykereszturi ig. tanitó választatott. Azt hiszem egy áll. tanitó előtt sem kell értekezletünk nagy czélját fejtegetnem, mert most már mindenki tudja, hogy az állami tisztviselők egy szivvel, egy lélekkel azon voltak, hogy az áll. tanitók fizetésrendezési ügye egy kalap alá vonassék az övékkel az áll tisztviselők kongresszusán czélunkat elértük, az első siker nyujtson reményt a továbbiakra is. Mindezek után alólirott, mint értekezleti pénztáros tisztelettel felkérem vármegyénknek minden egyes áll. tanitóját, hogy az 1 korona 10 fillér dijat hozzám minél előbb sziveskedjék beküldeni. Székely-Kereszturon, 1901. okt. 4-én. Szász Béla, áll. isk. ig. tanitó.

— **A héjjasfalvi honvédemlék** bizottsága szeptember hó 30-án igen fontos és érdekes gyülést tartott Segesvárt a vármegyeház kis tanácskozó-termében Somogyi Albert elnöklete alatt. E gyülésen tárgyaltatott ugyanis az Erdélyi történeti ereklye-muzeum igazgatóságának amaz átirata, a melyben egy az 1899 évben adott véleményétől eltérőleg, a héjjasfalvi csatában 1849. jul. 31-én elesett s kipuhatolt nem a 14 honvédnek, hanem csak 6-nak neve véshető a honvédemlék hátulsó részében elhelyezendő emlék-lapra. Élénk eszmecsere fejlődött ki, a melyben részt vettek dr. Béldi László főispán, gróf Haller János, Somogyi István alispán, báró Szentkereszty Pál, Eisenlohr Ulrik kir. pü. igazgató, Adorján László héjjasfalvi ref lelkész a bizottság jegyzője, László Ferencz közs. jegyző, a bizottság tagja afölött, hogy a már korábban az ereklyemuzeum által megküldött 14 név, a melynek kipuhatolására annak idejében az összes hazai lapokban felhivást intézett a bizottság, de senki által meg nem czáfoltatott, vagy pedig ez év szeptember 13-án az ereklyemuzeum igazgatósága által kijelölt 6 név vésessék be az emléklapra? Gróf Haller János erős érvelése következtében a többség a 14 névnek bevésését határozta el, a melylyel szemben dr. Béldi László főispán, Somogyi István alispán és Eisenlohr Ulrich pü. igazgató kissebbségi véleményben annak adtak kifejezést, hogy a kérdés alatti ügyben az erdélyi tört. ereklye-muzeum igazgatóságának ama kijelentését látjak igazoltnak csak, a mely ujabb keletü s 6 névnek bevésését mondja ki. E gyülésben mondta ki továbbá a bizottság, hogy a honvédemlék leleplezési napján, október 20-án este 7 órakor az alap javára tánczmulatság rendeztessék Héjjasfalván. Az ezen gyülésben megállpitott rendező-bizottság október 2-án tartotta meg alakuló gyülését s állapitotta meg a tánczmulatság körüli teendőket. Ugy a leleplezési ünnepély programmja, valamint a tánczmulatságra a meghivók lehető rövid idő alatt az érdeklődő hazafias közönség között ki fognak osztatni.

— **A községi közigazgatási tanfolyamokról** és a községi közigazgatási vizsgálatokról szóló, mult évi augusztus 16-án 90000. B. M. sz. a. kelt szabályrendeletet a mult tanév folyamán és az ezt követett községi közigazgatási vizsgálatok alkalmával szerzett tapasztalatokhoz képest a tanfolyami igazgatók meghivásával tartott értekezleten a belügyminiszter átvizsgálás alá vétette s azt különösen a tananyag beosztása és tanrend tekintetében módos tandónak és egészben ujból kiadandónak találván — a módositott 1000000|901. B. M. számu szabályrendeletet a vármegyék első tisztviselőinek már megküldötte s azt a Belügyi Közlönyben is közzé tette.

— **Belügyminiszteri körrendelet a birói letétek tárgyában.** A m. kir. belügyminiszter 88165|901. sz a valamennyi vármegye és városi törvényhatósághoz a következő körrendeletet intézte: »Az igazságügyminiszter ur egy előfordult concrét esetből folyólag arról értesitett, hogy egy kir. járásbiróságnál a járásbirot két olyan összegnek elsikkasztása látszik terhelni, melyeket a megyei árvaszék hagyatéki ügyekben postautalvány mellett küldött a járásbirósághoz. Ezek az összegek, ha az árvaszék és a postahivatal a birói letétek kezelése tárgyában 1881. évi deczember hó 6-án 39425. I. M. sz a. kibocsátott rendelet 12. § ában foglaltak szem előtt tartásával járnak el, a járásbiró kezeihez nem juthattak volna. A kérdéses összegeket ugyanis a járásbiró csak ugy kaphatta kézhez, hogy a fennebb emlitett rendelet határozmányai ellenére vagy az árvaszék nem tüntette fel a postautalványon, hogy a küldött pénz birói letet targyát képezi, vagy a postahaivatal (a posta szolga) a küldött pénzt annak daczára, hogy annak birói letétbe tartása fel volt tüntetve, a járásbirónak adta ki a helyett, hogy azt a rendeletnek megfelelően az adóhivatalba szolgáltatta volna be. Hasonló esetek ismétlődésének megelőzése czéljából felhivom a törvényhatóságot, hogy a felügyelete alatt álló hatóságokat különösen pedig az árvaszékeket az előbb emlitett rendeletnek megfelelő eljárás szigoru betartására utasitsa.« Ezen rendeletet ajánljuk az árvaszékek és a postahivatalok figyelmébe.

— **A lótenyésztés érdekében** a földmivelési m. kir. miniszter módot talalt arra, hogy a katonai kincstár által évente besorolt nagyszámu, részben tenyésztésre alkalmas kanczák a tenyésztésnek ujból visszaadassanak. A földmivelésügyi m. kir. miniszter közbenjárására ugyanis a csász. és kir. közös hadügyminiszter a magyarországi 5 állandó lóavató bizottságnál megtette az intézkedést az iránt, hogy a vonatosztály-parancsnokságoknál az őszi vonatgyakorlatok befejezte után kisorolásra kerülő kanczák tenyésztésre alkalmas voltuk tekintetében a földmivelésügyi m. kir. miniszter által kiküldendő szakegyénnel egyetértőleg megvizsgáltassanak és az alkalmasoknak itéltek 100 korona vételár mellett erre érdemes kistenyésztőknek átengedtessenek.

— **A Koronkay-kert és vendéglő** uj bérlőt nyert Sándor István személyében, akit városunk közönsége igen előnyösen ismer a »Pilseni sörcsarnok«-ból Az uj bérlő e hó 12-én este pompás halestélylyel kapcsolatosan nyitja meg kitünő konyhával biró vendéglőjét s arra e helyen is meghivja a n. é. közönséget.

— **A trónörökösöknek** egész külön szerep jut minden nemzet történetében. A királylyal és tanácsával szemben mindig az ellenzékkel tartanak és jövendőbeli uralmuk mindig mint az elégedetlenek pártjának diadalma tünik fel. Ezért rendesen oly nagy a népszerüségük s egy-egy fiatalon elhalt, trónra nem jutott trónörökös emlékénél mindig van valaki, a ki felsóhajtson: „Oh, mily jeles király lett volna!" Az emberi nem egész hosszu történetén át ily szép szinben tünnek fel mindig a megvalósulatlanul elveszett remények, melyek bimbója, ha kinyilt volna, a valóság egyszerü hervatag virágává lesz. – II. Fülöp, a diadalmas hős, az elegáns király, a szép férfi, a világhóditó, igy áll szemben minden tettének ellenzékével tulajdon fiában. Azon a trónon, a melyre a fia vágyik, azt veszi el, a kit fia akart elvenni s börtönbe záratja fiát, hogy utjában ne legyen; a fiu meg akarja ölni apját, hogy utjában ne legyen. E szegény fiunak kórtörténete nagy és sötét folt Fülöp egész korának történetében. Az elnyomott ifjuság, a serdültében eltiport fa példája az ő tragikuma. Megindító történetét élénk, meleg szinekkel festi a Nagy Képes Világtörténet 134. füzete.

Iparügy.

Az ipari munkának vasárnapi szüneteléséről szóló 1891. évi XIII. t. cz. 3. §-a alapján a kereskedelemügyi m. kir. miniszter 63617|301. sz. alatt a hivatali elődjének 1892. évi márczius hó 5-én 14837. sz. alatt kiadott rendeletének kiegészitéséül a következő rendeletet adta ki: „Gyorsáruknak fuvarozása, felvétele és kiszolgáltatása általában, valamint sörnek, élő baromfinak és romlékony természetü élelmi szereknek (mint friss gyümölcs, friss főzelék, friss hus, friss hal, leölt baromfi, leölt vad, tojás, tej, vaj, turó, sajt, stb.) fuvarozása, elszállitás czéljából teheráruként való feladása, valamint a teheráruként érkező ily czikkekből álló küldemények kiadása és az állomásról való elfuvarozása vasárnapokon és Szent-István király napján déli 12 óráig végezhető. Az idézett rendelet II. A. 5. a) pontjához, illetve hivatali elődömnek ezt módositó, 1893. évi november hó 23-án 84842. sz. alatt kibocsátott rendelete I. pontjához pedig a következő rendelkezést füzöm: Vasárnap és Szent István király napján a jég egész napon át gyártható, árusitható, szállitható, szállitás czéljából feladható, rendeltetése helyén kiadható és az állomásról elfuvarozható. E rendeletem kihirdetése napján azonnal életbe lép. Budapest, 1901. szeptember hó 25-én. Hegedüs s. k.

Egészségügy.

Az „óvszerek" ellen. A belügyminiszterium ideiglenes vezetésével megbizott miniszterelnök a női termékenység meggátlására szolgáló szereknek és készülékeknek a forgalomból való kitiltása tárgyában a következő körrendeletet adta ki valamennyi törvényhatóságnak:

Miután többször előfordult, hogy egyes, a női termékenység meggátlására szolgáló s bizonyos czim vagy név alatt a nagyközönségnek ajánlott és forgalomba hozott szerek, vagy készülékek, melyeknek száma az utóbbi időben rohamosan kezdett felszaporodni, a forgalomból való kitiltásuk után. a vonatkozó tilalmi rendelet kijátszására más név alatt, vagy csekélyebb változtatással más alakban ujabban is forgalomba hozattak és ajánltattak, szükségessé vált, hogy az esetről-esetre szóló eltiltó rendelkezések helyett, e tekintetben általános rendelkezés történjék, annál is inkább, mert az orsz. közegészségi tanács többször meghallgatott véleménye szerint, a szóban levő fogamzást meggátló szerek és készülékek vagy jelentékeny egészségi ártalmat képeznek, vagy pedig a közönség megtévesztésével annak kizsákmányolására alkalmasak, valamint arra is, hogy a közönség erkölcsi érzékét sértsék, sőt aláássák, nem is emlitve a dolog népesedési és közgazgasági szempontokból való fontosságát.

Ennélfogva az ide mellékelt rendeletet adtam ki, melyet azzal küldök meg (czimnek), hogy azt hozza megfelelő uton köztudomásra s annak végrehajtása tárgyában megfelelően intézkedjék.

A rendelet igy hangzik:

1. Minden olyan erőmüvi készüléknek, vagy vegyi anyagokból összeállitott készitménynek, mely a női nemi csatornába való bevezetés, vagy a méh szájadékának befedése által a női termékenység megakadályozására szolgálhat: az ország területén való forgalomba hozása, terjesztése, eladása, illetve külföldről való behozatala tilos.

2. Hasonló tilalom alá helyezek bármely más szert, készitményt és készüléket is, ha az a női termékenység megakadályozásának czélzatával hozatik ajánlatba.

3. Ezen tilalom megszegése az 1879 évi XL. t.-czikk 1. §-a értelmében kihágást képez s 15 napra terjedhető elzárással és 200 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntettetik.

4. Ezen tilalom nem érinti az ilyen készülékek és eszközök forgalmát akkor, ha azok, mint gyógyeszközök irásbeli orvosi rendeletre, vagy utasitásra orvosi müszerészek által készittetnek, illetve kiadatnak.

5. A jelen rendelet hatálya — önként érthetőleg — kiterjed mindazon, ilyen, vagy hasonló szerekre, eszközökre és készülékekre is, melyek egyes külön itteni rendelkezésekkel a forgalomból már előbb kitiltattak, miért is az emlitett külön rendeleteket ezzel hatályon kivül helyezem.

Budapesten, 1901. évi szept. 26-án.

A miniszter helyett:

Gullner, s. k.
államtitkár.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Apró hirdetések.

E rovatban minden szót 4 fillérért, vastagabb betüvel 8 fillérért közöl a kiadóhivatal.

Bort rendelőknek Takarékpénztár telefonja ingyen rendelkezésökre áll. Székely Borkereskedés Székely-Keresztur.

Jó és olcsó asztali és csemegeborok Székely Udvarhelyt Fernengel Gyulánál kaphatók.

Kitünő Kisküküllőmenti ó- és uj **borok** kaphatók 1 hectotól 200 hectoliterig 18—19 forintjával **Balavásáron** dr Hersch Jakabnál.

Közgazdaság.

Figyelmeztetés.

A len termelése mindenfelé erősen megindult, de sajnos, hogy a gazdák sokfelé — nem ismerve a módját a mag megérlelésének — nem jutottak elég jó vetőmaghoz. Minthogy másrészről jövőben a termelés még inkább fokozódni fog, kilátásban van az, hogy a Nagymélt. m. kir. Földmivelésügyi Miniszterium

Oroszországból eredeti len-vetőmagot

ujra fog hozatni, de csak annyit, amennyi a jelentkező gazdák számára szükséges lesz.

Felhivatnak ennek okáért az összes lentermelők, hogy amennyiben a jövő évre szükségük lesz lenmagra, azt jelentsék be mielőbb vagy a gazdasági egyesületnek, vagy az iparfejlesztő bizottságnak, amelyektől a jelentkezés alulirott által elfogadtatik legkésőbb 1901. október 15-ig.

Kassa, 1901. szeptember 10.

Füredy Lajos,
m. kir. gazdasági szaktanár.

BETEGH PÁL,
felelős szerkesztő és kiadótulajdonos.

Hivatalos rész.

Felfogott állatok. Udvarhelyvármegye alispánjától. 13622. és 13629—901. alisp. szám. Székely-Udvarhely város rendőrkapitányának és valamennyi község elöljáróságának. Közhirrététel végett értesitem, hogy Magyar-Felek községben f. évi szept 18-án 1 drb 7 éves fehér szőrü, fehér szarvu tehén (nyakán csengővel) és 1 drb 6 éves, kékes szőrü, fekete szarvu, bélyegtelen tehén felfogatott. A homoród-szentpáli határ felőli részen pedig f. év szeptember hó 20-án egy 3 év körüli, sötét szürke, ölyves gönne sertést fogtak fel. Első lapoczkáján keresztül a szőr le van nyirva és D. betüvel van bélyegezve. Székely-Udvarhely, 1901. szept. 27. Dr Damokos Andor, alispán.

Járványok. Udvarhelyvármegye alispánjától 13649. és 13715—901. alisp. sz. Székely-Udvarhely város polgármesterének és valamennyi község elöljáróságának. Közhirrététel végett értesitem, hogy Fenyéd község bivalállományában a bivalvész járványosan és Székely-Udvarhely város bivalállományában szórványosan fellépett s elöbbinél a községi, utóbbinál pedig az udvarzárlat elrendeltetett. Székely-Udvarhelyt, 1901. szept 28. Dr Damokos Andor, alispán.

Az uj tanév kezdetével ajánlom legdusabban felszerelt

könyv- és papir- kereskedésemet

a hol mindennemü szükséges tankönyv, iró-rajz- és tanszer a szokásos olcsó árban szerezhető be.

Betegh Pál,
könyv- és papirkereskedő

Kiadó lakások.

A főpiacztéren, **egy nagyobb utczai 3, 4, vagy 5 szobás, egy kisebb 2—3 szobás, konyhás, emeletes; egy kétszobás földszinti lakás,** mindenik mellékhelyiségekkel azonnal kiado és átvehető.

Értekezhetni **Koncz Ármin** tulajdonos gyógyszerésznél.

IMRE MÁRTON
kőfaragó
Székely-Udvarhelyt
(a vasuti állomás mellett, a régi vámháznál.)
Ajánlja nagykészletü
sirkőraktárát
finomul csiszolt vagy márványozott trachitkőből. Sirkövek, épitkezési kőfaragászati munkák olcsón elvállaltatnak.
Vidéki megrendelések pontosan teljesittetnek

ÉPÜLET- ÉS BUTORASZTALOS
Ifj. Viszhányó István
SZ.-UDVARHELYEN, Kossuth-utcza, Posta-udvar.

Ajánlja mindennemü az asztalos szakmába vágó munkálatait, u. m. szalonok, hálószobák, ebédlők és hivatalos helyiségek, irodák és iskolák, vendéglők, kerthelyiségek és mulató helyek berendezését. — **Szobák padolása, ablak és ajtobeállitások.**

Szolid árak. — Csinos és tartós munka.
Székely butor.
Izléses székely stilü tulipános butorok müvészi kivitelben és festéssel. Vidéki megrendelések pontosan teljesittetnek.

Szives támogatást kér
tisztelettel
Ifj. Viszhányó István,
épület- és butorasztalos.

BARTHA ANDRÁS

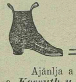

czipészmester
SZÉKELY-UDVARHELYT
Kossuth-u. 21.
(Zálogház mellett.)

Ajánlja a n. é. közönség szives figyelmébe a *Kossuth-u. 21. sz.* (Zálogház mellett) egész ujonnan berendezett férfi- és női

KÉSZCZIPŐRAKTÁRÁT
és üzlethelyiségét.

A legfinomabb anyagból a legkényesebb izlésnek is megfelelően készit kellő gyorsasággal, tartóssággal, pontossággal, *jutányos árak mellett* férfi-, női- és gyermekczipőket. Sokoldalu tapasztalataira támaszkodva, a n. é. közönség bizalmát és megrendeléseit kéri.

PAPP ISTVÁN SZABÓ-ÜZLETE
SZÉKELY-UDVARHELYT. (Alsó piacztéren.)
Ajánlja a legujabb követelmények szerint berendezett
szabó- és szabászati üzletét.
Mindennemü uri öltönyök mérték szerint, izléssel, divat szerint legpontosabban készittetnek.
Legmodernebb minták.

Könyv- és papirkereskedés áthelyezése.

Tisztelettel jelentem a nagyérdemü közönség- és vevőimnek, hogy üzletemet a Koncz-féle gyógytár mellől a Szent-Ferencz szerzet-templom homlokzatával szemben fekvő házam bolthelyiségébe költöztettem át.

Gyertyánffy Gábor.

BERKECZY LAJOS
ÉPÜLET- ÉS DISZMÜBÁDOGOS
ajánlja minden e szakmába vágó munkálatait, u. m.: toronyfedés, házfedés, ócska fedelek javitását utólagos fizetéssel is. Készletben minden bádogos munkák, fürdő kádak, házi czikkek, konyhaeszközök és kertészeti czikkek. — Vidéki megrendelések pontosan teljesittetnek.

Az üzlet 15 évi fennállása a megrendelések és kiszolgálások kifogástalanságáról és szolidságáról tanuskodik. Minél számosabb megbizást kér
tisztelettel:
BERKECZY LAJOS bádogos mester,
Székely-Udvarhelyt.

BUTOR

Grünwald Albert
butorkereskedő
Brassó,
Kapu-u. 47-49.
Legnagyobb
butorraktár
a Reinhart Fülöp
aradi butorgyáros
hirneves
készitményei
gyári árakon.

30 hálószoba
30 ebédlő
50 szalon és
több uriszoba
barock,
renaissance,
secessió és
ónémet stilben
állandóan
raktáron vannak.

Nagy választék szalon- és futó szőnyegekben.
Párisi, berlini, brüsseli stb. selyem, peluche szövetekben.

Kezeskedik kitünő minőségért, rendkivüli **olcsó árak mellett.**
Vidéki megrendelések a legpontosabban eszközöltetnek.

Épület- és butorasztalos

Van szerencsém értesiteni a nagyérdemü közönséget, hogy mindennemü az asztalos iparba vágó munkálatokat elvállalok, igy jutányos áron és szolid kivitelben készitek szoba- és konyhaberendezéseket, gazdasági felszereléseket, épületek padolását, ajtók és ablakokkal való felszerelését, különösen ajánlom remek müvü iróasztalaimat, könyv- és irományállványaimat.

Községi jegyzői és birói irodák teljes berendezését.

Jutányos árak, izléses munka!

Székely-Udvarhelyt, Szombatfalvi-utcza. (Saját házamban.)

BIRÓ FERENCZ.

Pártoljuk a hazai ipart.

Kézsmárky Ákos
kocsigyártó és nyerges
Székely-Udvarhelyt (szemben a vasuti állomással) ajánlja minden e szakmába vágó s a legkényesebb igényeket is kielégitő munkáit, u. m.: teljesen uj kocsik és szekerek, nyergek, matráczok, ablakredőnyök, képkeret-aranyozások, padló-fényezések, festések, stb. elkészitését. Javitások olcsón eszközöltetnek. Vidéki megrendelések gyorsan és jutányos áron teljesittetnek. Régi kocsikat és szekereket becserélek, esetleg készpénzen megveszek. Mintajegyzéket ingyen és bérmentve küldök. — A nagyérdemü közönség szives hazafias pártfogását kérve, vagyok tisztelettel:

Kézsmárky Ákos,
nyerges és kocsigyártó.

ALAPITTATOTT 1862.

TOTTIS ÉS KREN „AZ ÉSZAKCSILLAGHOZ"

BUDAPEST, IV. Bécsi-utcza 1. szám.

Ajánlják közel 40 éve fennálló és az egész országban legjobb hirnévnek örvendő áruházukat vászon és fehérnemüek beszerzésére.

Nagy raktár finom női, uri és gyermek fehérnemüekben.

Teljes menyasszonyi kelengyék **1000** koronától **10 000** koronáig, a legjobb minőségért és a legszolidabb, legmodernebb kivitelért teljes kezesség.

Legnagyobb gyári raktár szőnyegekben, butorszövetekben, takarókban, függönyökben, futókban, gyékényekben stb. legolcsóbb gyári árakon.

Nagyobb bevásárlásoknál vagy menyasszonyi kelengyék megrendelésénél direkt levélbeli megkeresésre, megbizottunkat teljes mintakollekcióval saját költségünkre küldjük bárhová.

Mintákkal és választék küldeményekkel mindenkoron szivesen rendelkezésre állunk.

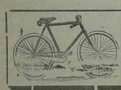

PANAJOTH ALBERT
mülakatos
KERÉKPÁR RAKTÁRA
Székely-Udvarhelyt. Kossuth-u. 44,

Nagy választék: *Kaiser-, Styria-, Regent-* stb. *kerékpárokból.* Legolcsóbb árak.

Az összes felszerelések kaphatók. Lakatos munkák, sirkeritések, villamos csengők, tüzelők stb. esetleg előnyös részletfizetésre is.

Kerékpárjavitó műhely.
Csak szolid kivitel és olcsó ár a jelszavam.

KOVÁCSMESTER
SZÉKELY-UDVARHELYT.

A Kossuth-utczában (saját ház) megnyitottam

kovácsmester műhelyemet,

hol a kor igényeinek megfelelő kivitelben készitek: kocsikat, szekerek, épületek kovácsmunkáit, elvállalok lóvasalást, régi harangok elforditását és mindennemü javitásokat, pontosan a legjutányosabb kivitelben.

Hosszas, más vidékeken tett tanulmányaim alapján nyitottam meg a modern technika vivmányaival rendelkező üzletemet s a n. é. közönség szives pártfogását kérem

Likman Balázs,
kovácsmester.

Vidéki megbizások is a leggyorsabban teljesittetnek.
Egyszerü levélbeni megkeresésekre azonnali kimeritő tájékozás adatik.
Szolid és felelősség melletti munka.

Épitéseket, épitkezéseket és *tervezéseket,* valamint költségelőirányzatokat teljesen szakszerüen és a kor igényeinek megfelelően a legkényesebb izlésnek is megfelelően köz- és magánépületeket teljes berendezéssel elvállal

Vladár Ferencz
épitő vállalkozó
Székely-Udvarhelyt, Szombatfalvi-utcza, saját házában.
Jutányos árak.
Templom javitásokat, oltártervezeteket s minden e szakmába vágó dolgokat pontosan elkészit.

Hazai ipar! Szolid munka! Olcsó ár!

ALBERT PÉTER kovácsmester
Székely-Udvarhelyt, Kossuth-u. 74.
Állandó raktárt tart legjobban elkészitett és legkülönbözőbb kivitelü modern
KOCSIKBÓL.
Használt kocsikat becserél, vagy kijavit a legpontosabban, szolid kivitelben és olcsó árak mellett.

Nyomatott a kiadó- és laptulajdonos Betegh Pál könyvnyomdájában Székely-Udvarhelyt, 1901.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.